

KSH ARUANDE TÄIENDAMISEKS TEHTUD ETTEPANEKUD JA NENDEGA ARVESTAMINE

KMH aruande täiendamiseks kirjalikult esitatud ettepanekud, arvamused ja nendega arvestamine.

Jrk nr	Esitaja, aeg, koht, esitusviis	Küsimus, ettepanek, arvamus	Seisukoht
1.	M.Kõrtsi ja J.Saare kiri 19.02.2009 ja 23.02.2009 Tahkuranna Vallavalitsusele	Vastuväide Tahkuranna vald, Reiu küla, Rae katastriüksuse „Golfimetsa“ detailplaneeringule Vastuväide Tahkuranna vald, Reiu küla, Rae katastriüksuse „Golfimetsa“ detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile.	Kirjade koopiad on KSH aruande lisas 17. Tahkuranna Vallavalitsuse 11.03.2008 nr 7-7/ 221 vastuskirja koopia on lisas 19. Kõigile küsimustele on vastuskirjas vastatud.
		Oleme täiel määral vastu Reiu küla, Rae katastriüksuse 84801:001:1347 seal hulgas Golfimetsa detailplaneeringu alal ärimaa (ka osalise) sihtotstarbe määramisel. Oleme täiel määral vastu golfiväljakute rajamisele rae katastriüksusele 84801:001:1347. Oleme täiel määral vastu, et esitatud detailplaneeringus ei ole määratud ranna piiranguvööndit ja ranna ehituskeeluvööndit, ranna veekaitsevööndit ja korduva üleujutusega ala piiri mererannal. Kui korduva üleujutusega ala piiri ei ole määratud üldplaneeringuga, siis määratakse korduvalt üleujutatud ala piiriks ühe meetri kõrgune samakõrgusjoon. Planeerida Tahkuranna vald, Reiu küla, Rae katastriüksuse ala kogu ulatuses maatulundusmaa (011; M) sihtotstarbega krundiks. Tahkuranna vald, Reiu küla, Rae katastriüksuse maa-alast planeerida eraldi seisev krunt üldkasutatava maa (017; Üm) sihtotstarbega supelranna tarbeks. Tahkuranna vallavolikogu algatas oma otsusega 25. aprill 2008 a nr 28 Reiu külas paikneva Rae katastriüksuse „Golfimetsa“ detailplaneeringu. Vastavalt algatamisotsusele koostada Reiu küla, Rae katastriüksuse 84801:001:1347 detailplaneering kogu katastriüksuse ulatuses, mitte planeerida ainult meelevaldselt valitud katastriüksuse ühel osal või tulevikus tekkival Golfimetsa kinnistul	Rae maaüksusest ca 222,89 ha on valla omandis ja sellest on Golfimetsa detailplaneeringuga haaratud ca 33 ha. KSH aruande avalikul arutelul ärimaa sihtotstarvet arutleti nii Teie kui ka detailplaneerija ja arendaja poolt. Golfimetsa ärimaa sihtotstarbega osale rajatakse golfirajad ja maatulundusmaa sihtotstarbega osad on säilitatav mets ja kaitsealuste liikidega rannaniidu kooslused. Arvestatud. KSH aruandes on täiendatud peatükke 3.2 <i>Kavandatud tegevus</i> ja 3.3 <i>Alternatiivid</i> . Lisas 25 on kõigi seaduses nõutud vöönditega detailplaneeringu kaart.
		Planeering viia vastavusse kehtiva Pärnu maakonna teemaplaneeringuga „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“, mis on kehtestatud 20.mai 2003 aastal Maavanema korraldusega nr 80 ja kehtiva Tahkuranna valla üldplaneeringuga.	KSH aruannet on täiendatud peatükis 4.1 <i>Seos üldplaneeringu, arengukavade ning planeeringutega</i> oleva kolme alapeatükiga.
2.	S.Jõgiste kiri 20.02.2009 Tahkuranna Vallavalitsusele	Vastuväide Rae katastriüksuse „Golfimetsa“ detailplaneeringule.	Kirja koopia on KSH aruande lisas 17. Tahkuranna Vallavalitsuse 12.03.2009 nr 7-7/210 vastuskirja koopia on lisas 19.

		<p>Tahkuranna Vallavalitsus on korraldanud avaliku väljapaneku „Golfimetsa“ detailplaneeringule (Töö nr 408053 AS Pärnu EKE Projekt) Tahkuranna vallas Reiu külas Rae katastriüksusel perioodil 02.- 23. veebruaril 2009.</p> <p>Arvestades asjaoluga, et planeeritavas teemas ja planeeritava ala kasutussuunaga on rohkelt õiguslikke vastuolusid nii kehtiva Tahkuranna üldplaneeringuga, Pärnu maakonna teemaplaneeringuga kui vallasvara kasutamist ja käsutamist puudutavate õigusaktidega, teen järgneva ettepaneku:</p> <p>1) peatada detailplaneeringu menetlus õigusliku pildi analüüsi teostamise ajaks vastavate pädevuste tasemel – vallavolikogu revisjonikomisjon, maavanem, riigikontroll, õiguskantsler</p>	<p>Järgnevalt Tahkuranna Vallavalitsuse vastuskirjast. Peame selgitama, et tegemist ei olnud mitte detailplaneeringu, vaid selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande väljapanekuga.</p> <p>Kuna Te pole märkinud konkreetseid õiguslikke vastuolusid kehtivate õigusaktide ning planeeringutega, siis ei pidanud Tahkuranna vallavalitsus põhjendatuks esitada detailplaneeringu materjale õigusliku pildi analüüsi teostamise ajaks Teie poolt nimetatud instantsidele.</p> <p>KSH aruandes on täiendatud 1.7.1 <i>Õigusaktid ja 1.7.3 Rannakaitse eesmärkide hinnang Golfimetsa detailplaneeringualale.</i></p>	
3.	M.Kenk`i 23.02.2009 Tahkuranna Vallavalitsusele	kiri	<p>Pärnumaa Tahkuranna valla Reiu küla Golfimetsa detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande kohta käivad märkused ja vastuväited:</p>	<p>Kirja koopiat on KSH aruande lisas 17. Tahkuranna Vallavalitsuse vastuskirja 11.03.2008 nr 7-7/221 koopiat on lisas 19.</p>
			<p>1. Põhjast piirneb golfiala Pärnu maastikukaitse alaga, millel kasvab 80-120-aastane mets. Eelnevate raietega golfialal avati see mets merelt tulevatele tuultele ja tormidele ning suurem osa kaitsemetsast hävis tuulemurru läbi. Detailplaneeringu II osaga tahetakse peaaegu kogu ülejäänud mets golfialal maha raiuda, mis toob kaasa ülejäänud kaitsemetsa hävimise. See on kuritegu ja olen selle vastu. Igasugune metsa raie golfialalt on keelatud. Samuti jääb väljak täiesti avatuks merelt tulevatele tuultele.</p>	<p>Arvestatud. KSH aruandes on korrigeeritud peatükki 4.6 <i>Mõju metsale.</i></p>
			<p>2. Natura linnuhoidla piirid ei ole aruandes õiged (lk 28). Enam kui 20.a vaatluste põhjal võin kinnitada, et ala hõlmab kogu lahe rannikust alates Raekülast. Just kevade ja sügisese rände ajal külastab ja peatub golfiala ranniku ääres arvukalt luiki ja parte. Nende häirimine ei ole soovitatav.</p>	<p>Natura 2000 ala piir on täpne. KSH aruandes on käsitletud linnustikku peatükis 2.1.8 <i>Linnustik</i> ja täiendavalt on lisatud peatükk 4.7.1 <i>Mõju linnustikule.</i></p>
			<p>3. Golfiala on üks suuremaid looduslikke humala kasvu kohti, mis väärrib säilitamist ja kaitsmist. Eelnevatel aastatel olen kohanud ka näsiniinti, luuderohu ja metsviinamarja.</p>	<p>Avalikul arutelul V. Kuusk selgitas, et planeeringualal humala suured kasvukohad puuduvad. Luuderohi esineb Eestis looduslikult ainult Lääne-Saaremaal ja siin võib see olla juhusliku võõrliigina. Näsiniin – võib tõesti esineda, aga inverteerimise alal ei esinenud. Metsviinapuu on kultuurtaim. Võimalik, et ka siin on juhuslikult see taim sattunud rannaniidule.</p>
			<p>4. . Ei ole käsitletud golfiala kõrval olevate alade lindude liikisid, arvukust ja toitumisterritooriumi. Enne golfialalt metsaraiet pesitses seal suur must rahn ja kirjurahn. Suur muustrahn on üldse kadunud, vahel harva näen suurt kirju rähni. Missugused linnuliigid veel</p>	<p>Linnustikku on M. Kose käsitlenud põhjalikult KSH aruandes ja lisas 5. Täiendavalt on KSH aruandesse lisatud peatükk 4.7.1 <i>Mõju linnustikule.</i></p>

		kaovad?	
		<p>5. Elukeskkonna ja ühiskondlikust seisukohast võetuna mõjub golfiväljak kohalikule elanikkonnale ja linnarahvale negatiivselt. Reiu mets, sealhulgas ka golfiala on aastakümneid olnud inimeste puhke ja vaba aja veetmise koht. Käiakse metsas jalutamas, jalgratastega sõitmas, marjul ja seenel. Tehakse rahvasporti. Mets on linnale kopsudeks, puhastab tolmust ja vähendab müra. Linn näeb Reiu metsa kaitsemetsana, mis kaunistab ümbruskonda. Pärnu linna kiri Keskkonnainspeksioonile 05.02.2007.a nr 10-9/1050</p> <p>Hoidsime Reiu metsa eesti ajal. Kaitstesime nõukogude võimu eest. Elasime saksa okupatsiooni üle. Ja nüüd käputäis valla juhte, vastu kohaliku elanikkonna ja linna tahet, väikese kasu nimel (rent ca 300 000 EEK aastas) mõne ärimelise kahtlasel ettevõtmisel, tahavad ehitada golfiväljaku sinna, kuhu ta absoluutselt ei sobi. Viinlastel ei tule pähegi selline mõte, et teha Viini metsa golfiväljak. See oleks harimatuse tipp ja pühaduse teotamine. Esteetilis-moraalne osa puudub täielikult aruandes.</p>	<p>Golfimetsa detailplaneeringualale golfiradade rajamisega ei kahjustata Reiu metsa. Planeeringualale kavandatud golfirajad rajatakse mitte metsa, vaid võsastunud ja pilliroostunud aladele. Viini metsas on golfirajad olemas.</p> <p>Arvestatud. KSH aruandes on korrigeeritud peatükki 4.6 <i>Mõju metsale</i>.</p>
		<p>6. Ei ole käsitletud golfiväljaku mõju loomade asustusele ja nende rändele. Enne esimest raiet elas antud alal 5-7 kitse ja 2-3 põtra. Nüüd näeb neid harva. Golfiväljakust läheb läbi kevadine ja sügisene kitsede ja põtrade rändetee. Nad tulevad üle Reiu jõe. Ületavad maantee 100-150 m taimeaia teest Riia poole ja jäävad peatuma golfiväljaku alale nädalaks või poolteiseks. Siis siirduvad nad mööda mere äärset metsa Uulu ja Võiste metsadesse. Selgusele tuleb jõuda, mis saab väikeloomadest – metssead, rebased, kährikud, jänessed jne. kus on lahendid? Ei ole käsitletud roomajaid – rästikud, nastikud ja vaskussid ning putukaid – puugid ja sääsed. Erilist tähelepanu ja selgitamist vajavad puugid. Antud alal olevad puugid on väga mürgised, põhjustades entsefaliiti. Nende arvukus on suur. Proovilapilt 1x1 m sain ühelt 22 tk ja teiselt 41 tk.</p>	<p>Arvestatud. KSH aruandesse on lisatud peatükid 4.7.2.1 <i>Mõju piirkonna loomastikule ja leevendus</i> ja 4.7.2.2 <i>Puukide ja sääskede esinemine piirkonnas ning sellega kaasnevad ohud ja leevendus</i>.</p>
		<p>7. Golfiväljak muutub suletud territooriumiks, mis lubab liikuda ainult mängijatel. Suletud territooriumi loomine on täiesti kohaliku elanikkonna tahte vastane.</p>	<p>Aedu golfiradade vahele ei ole kavandatud ja juurdepääs randa tagatakse. Teemasid on käsitletud 3.2 <i>Kavandatud tegevuse allpeatükkides</i>.</p>
		<p>8. Keskkonna mõjude hindamise aruandes on märgitud §4.2, et veepiir kaugeneb aastatega. Olen täheldanud, et viimastel aastatel veepiir on tulnud rannale lähemale ulatudes kõrkjate piirini. Pea iga aasta rüüsi jää lõhub liivaluidet. Seega ei tohi suurendada tuulte mõju ümbruskonnale ja raiuda rannaäärset metsa.</p>	<p>Peatükis 4.2 Rand, rannaprotsessid ja veetasemed on käsitletud Pärnu lahe rannaprotsesse. KSH aruande peatükis 4.6 <i>Mõju metsale</i> teemat käsitletud.</p>
		<p>9. Vertikaalplaneeringu käigus tõstetakse pinnast keskmiselt +2,5 m kõrgusele. Juurde tuleb vedada ca 80-100 m tuhat m³ pinnast. Selle tulemusel rikutakse kogu ala veerežiimi. Muutub kogu ökosüsteem.</p>	<p>KSH aruandes on veerežiimi käsitletud peatükis 4.4 <i>Veerežiimi lahendused, mõjud ja leevendus</i>. Mõjusid metsale käsitletud peatükis 4.6.</p>

		Sureb välja liivaluigel mereäärne männik. See on lubamatu ja olen selle vastu.	
		10. Aruanne käsitleb keskkonna mõjusid golfiväljakul, kuid ei analüüsi golfiväljaku mõju kõrvalolevatele aladele. Näiteks pinnase tõstmisega +2,5 m tõuseb ka põhjavee kõrgus. See aga tõstab põhjavee taset kõrvaoleval kaitsemetsa alal. Tagajärjeks on kaitsemetsa ala hävimine ja soostumine.	Arvestatud. KSH aruande peatükkides 3.2.2 <i>Golfimetsa planeeringuala golfiradade iseloomustus</i> , 3.2.3 <i>Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18.</i> , 4.4 <i>Veerežiimi lahendused, mõjud ja leevendus</i> jt ptk.
4.	S. Tammekänd kiri 23.02.2009 Tahkuranna Vallavalitsusele	Ettepanekud ja vastuväited Golfimetsa 23.02.2009 detailplaneeringu KSH aruandele	Kirja koopia on KSH aruande lisas 17. Tahkuranna Vallavalitsuse 12.03.2009 nr 7-7/222 vastuskirja koopia on lisas 19.
		1. Mõistmatuks jääb Golfimetsa detailplaneeringu KSH aruande koostajate väide, et detailplaneeringu eskiisis kehtiva looduskaitseaduse kohaseid piiranguvööndeid näidatud ei ole, kuna merepiir on rannaala suurendades vahepeal oluliselt muutunud. Uus tavaline merepiir on mõõdetud, kuid andmeid tehnilistel põhjustel veel ei väljastata. Üleujutatava ala piirid planeeringuala piirkonnas ei ole määratud keerulise mikroreljeefi (lõukad, suured kõrguste vahed) tõttu. Palun kanda eskiisjoonisele looduskaitseadusest tulenevad piiranguvööndid ja arvestada KSH koostamisel veekaitsevööndiga, mida ei saa Keskkonnaameti nõusolekul vähendada sarnaselt ehituskeeluvööndile.	Arvestatud. KSH aruande peatükis 3.2.3 <i>Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18</i> ja lisas 25 oleval detailplaneeringu planeeringujoonisel.
		2. M.Kose on oma hinnangus toonud välja üheks olulisemaks negatiivse mõjuga tegevuseks muru hooldamiseks vajalike kemikaalide, eriti väetiste kasutamise. Selle tulemusena kiireneb eutrofeerumine, lõugaste ja rannaniidu kinnikasvamise roostikuga nii Pärnu Lahe linnuhoiualal kui Pärnu Roostiku loodushoiualal. Leevendavaks meetmeks on ta välja pakkunud puhveralade rajamise veekogude kallastele. Veeseaduse § 29 sätestab, et hajareostuse vältimiseks on veekogude, sh. Läänemere kallastel keelatud 20m veekaitsevööndis väetiste ja taimekaitsekemikaalide kasutamine. Palun märkida joonisele Läänemere kalda puhverala ja koostada planeeringulahendus, mis tagab, et väetised ja pestitsiidid ei satuks lahte. Tutvunud KSH aruandega olen seisukohal, et golfiradade rajamine üleujutatavale rannaniidule ei ole keskkonnasäästlik teguviis ning võib oluliselt mõjutada Pärnu lahe taimestikku ja loomastikku. Antud tegevusega võib kaasneda Natura aladele oluline negatiivne mõju. Lähtuvalt eelnevast esitan vastuväite kogu KSH-le, kuna ei ole arvestatud looduskaitseadusest, EL linnu- ja loodusdirektiivist	Arvestatud. KSH aruandes vastavalt peatükid 4.4.1 <i>Mõjud pinna-ja põhjaveele</i> , 4.4.2 <i>Golfikompleksi ja Golfimetsa planeeringuala veeringluse lahendus</i> , 4.4.3 <i>Golfikompleksi kastmissüsteem</i> , 4.4.4 <i>Golfiradade rajamine, hooldus ja sademete ning kastmise vesi</i> , 4.4.5 <i>Väetamine</i> , 4.4.6 <i>Veekaitsetised nõuded ja ohtude minimeerimise meetmed</i> ja 3.2.2 <i>Golfimetsa planeeringuala golfiradade iseloomustus</i> , 3.2.3 <i>Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18</i> .

		ning Läänemere kaitse konventsioonist tulenevate nõuetega.	
		3. KSH-s väidetakse, et kavandatud tegevustega ei kavandata muuta Golfimetsa planeeringuala ega selle lähialade veerežiimi. Samas räägitakse integreeritud drenaaži- ja niisutusüsteemi projekteerimisest ja kogu väljakute ala profileerimisest selliselt, et sade- ja niisutusveed valgusid passiivselt golfiväljaku keskosa suunas kokku. Pinnasetööde ulatuslikust mahust: 89 600 m ³ , võib järeldada olulist veerežiimi muutust planeeritaval alal. Palun reaalselt hinnata veerežiimi muutmise mõju planeeritavale alale.	KSH aruandes on käsitletud 3.2.2 <i>Golfimetsa planeeringuala golfiradade iseloomustus</i> , 3.2.3 <i>Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18</i> . Pinnasetööde kogumaht on 74800 m ³ . Ptk. 4.4.1 <i>Mõjud pinna-ja põhjaveele</i> , 4.4.2 <i>Golfikompleksi ja Golfimetsa planeeringuala veeringluse lahendus</i> , 4.4.3 <i>Golfikompleksi kastmissüsteem</i> , 4.4.4 <i>Golfiradade rajamine, hooldus ja sademete ning kastmise vesi</i> , 4.4.5 <i>Väetamine</i> , 4.4.6 <i>Veekaitseelised nõuded ja ohtude minimeerimise meetmed</i>
		4. KSH-s ei hinnata liiklusintensiivsuse tõusust tingitud mõjusid Tallinn-Pärnu-Ikla põhimaanteele. Väidetavalt külastab golfikompleksi tulevikus 63600 külastajat aastas. Aruandes pakutakse välja kogujatee rajamine Uulu ja Pärnu vahelisel lõigul. Menetluses oleva üldplaneeringu kaardil on märgitud perspektiivne kogujatee, mida piirab ühelt poolt Natura ala ja teiselt poolt roheline vöönd. Küsitav on antud trassikoridori võimalikkus ilma kogujateele KSH koostamata ja võimalikke mõjusid Naturale hindamata. Punktis 2.2.8 tuntakse muret peale- ja mahaõidu ebatavalisuse pärast, aga ei pakuta välja nende vältimise ja leevendamise meetmeid. Samas KSH programm sätestab, et eeldatavate keskkonnamõjudena käsitletakse sotsiaal-majanduslikke mõjusid: maakasutus, turvalisus, inimese heaolu, tervisekaitse, puhkemajandus, turism, teenused jne. Tuuakse välja negatiivsed mõjud ja riskid (sh ohutusküsimused), nende vältimise ja leevendamise meetmed. Palun hinnata liiklusintensiivsuse tõusust tingitud mõjusid Tallinn-Pärnu-Ikla põhimaanteele ja vajadusel pakkuda välja leevendavad meetmed.	Arvestatud. KSH aruandes on käsitletud Golfimetsa detailplaneeringuala liiklus lahendust peatükis 3.2.4 <i>Liiklus</i> . Peatüki 2.2 allpeatükis 2.2.8 esitati väljavõte Tahkuranna valla üldplaneeringust.
		5. 8.2. "Kavandatud tegevuse keskkonnamõjud" punkt 13: Võttes aluseks aastaseks golfi radade kastmiseks kuluva vee mahu 25000 m ³ on lahend Siluri kihist võetava põhjavee baasil käesoleva hetke teadmiste alusel ainuvõimalik lahendus golfiradade kastmise probleemi lahendamiseks. Klubi kinnistule kavandatud puurkaevust saadakse kastmisvesi ka Golfimetsa planeeringualale rajatavate golfiradade murude kastmiseks. Palun hinnata võimalikke põhjaveetaseme alanemisest tingitud põhjaveevoolu suuna muutuseid, mis võivad põhjusta soolase vee sissetungi, põhjavee kaitstust ja põhjavee bilanssi antud alal.	Arvestatud. Seoses detailplaneeringu ja KSH protsessi käigus lisandunud andmetega on mõningaselt muutunud KSH aruande ülesehitus. Teema on käsitletud peatükis 4.4.1 <i>Mõjud pinna-ja põhjaveele</i> , 4.4.2 <i>Golfikompleksi ja Golfimetsa planeeringuala veeringluse lahendus</i> , 4.4.3 <i>Golfikompleksi kastmissüsteem</i> , 4.4.4 <i>Golfiradade rajamine, hooldus ja sademete ning kastmise vesi</i> 4.4.6 <i>Veekaitseelised nõuded ja ohtude minimeerimise meetmed</i> , 3.2.2 <i>Golfimetsa planeeringuala golfiradade iseloomustus</i> , 3.2.3 <i>Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18</i> .
5.	Keskkonnaameti seisukohad 13.04.2009	Keskkonnaameti seisukohad ja täiendustepanekud Golfimetsa detailplaneeringu KSH kohta:	Keskkonnaameti kiri 13.04.2009 nr PV 6-8/8565 OÜ Golferile on lisas 20.

	nr PV 6-8/8565 OÜ Golferile		
		<p>1.ptk 1.5 (Lähtematerjalid) ja ptk 4.1 (Seos üldplaneeringu, arengukavade ja planeeringutega) – peatükis on nimetatud kolm planeeringut, mida väidetavalt on KSH aruande koostamisel arvestatud. KSH aruandes ei ole sisuliselt kirjeldatud, analüüsitud ja hinnatud planeeringuala seoseid ja mõjusid Pärnu maakonnaplaneeringu, maakonna teemaplaneeringu “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” (kõige olulisem planeeringuala mõjutav planeeringudokument, millest tuleneb ka linna lähiümbruse metsade kaitsevajadus), kehtiva Tahkuranna valla üldplaneeringu (määratleb ala kaitsemetsaks), Pärnu linna üldplaneeringu ning teiste KSH mõjualas kehtestatud planeeringutega (nt Golfi detailplaneering), mis oli Pärnumaa keskkonnateenistuse üks põhiseisukohtadest (KSH programmi ptk 2.2). Pärnu maakonna teemaplaneeringu järgi asub planeeringuala Pärnu linna lähiümbruse rohelistes vööndis, roheline võrgustiku tugialal ning Uulu-Tahkuranna-Jõulumäe väärtuslikul maastikul, kus on arendustegevusele kehtestatud olulised piirangud ja tingimused.</p>	<p>Arvestatud. KSH aruande 1.5 <i>Lähtematerjalid</i> on täiendatud. Peatükki 4.1 <i>Seos üldplaneeringu, arengukavade ja planeeringutega</i> on täiendatud kolme alapeatükiga 4.1.1 <i>Ülevaade</i>, 4.1.2 <i>Menetluses oleva üldplaneeringu seos Golfimetsa planeeringualaga</i> ja 4.1.3 <i>Planeeringutega seonduv ja selgitav Golfimetsa detailplaneeringu keskkonnaaspektiline kokkuvõte</i>.</p>
		<p>2. Ptk 1.7 (Õigusaktid) ja ptk 2.1.6 (piirkonna looduskaitse staatus) – Korrigeerida tuleb planeeringualal kehtivat seadusandlust, mis on käesolevaks hetkeks muutunud. Alates 01.02.2009. a. võib ranna ja kalda ehituskeeluvööndi vähendamine toimuda Keskkonnaameti nõusolekul. Peatükis on nimetatud ranna ja kalda kaitse eesmärgid, mis on aluseks ranna ehituskeeluvööndi võimalikuks vähendamiseks.</p>	<p>Arvestatud. Peatükki 1.7.1 <i>Õigusaktid</i> ja 2.1.6 <i>Piirkonna looduskaitse staatus</i> on korrigeeritud. KSH aruandesse on lisatud peatükk 1.7.3 <i>Ranna kaitse eesmärkide hinnang Golfimetsa detailplaneeringualale</i>.</p>
		<p>3. Ptk 2.1.7.1 (Botaanilise inventuuri meetodika ja tulemused) – Korrigeerida tuleb niidu-kuremõõga lõigus käsitletud II kategooria kaitsealuste taimede säilitamisega seonduvat infot, mis on ekslik (käsitleb III kategooria taimeliike). Looduskaitseaduse § 55 lg 7 kohaselt on I ja II kaitsekategooria taimede ja seente kahjustamine, sealhulgas korjamine ja hävitamine, keelatud.</p>	<p>Arvestatud. Peatükki 2.1.7.1 <i>Botaanilise inventuuri meetodika ja tulemused</i> on korrigeeritud.</p>
		<p>4. Ptk 2.1.8.2 (Ornitoloogiliste uuringute meetodika) ja ptk 3 (Natura 2000 mõju hindamise aruanne) – Täiendavat selgitust vajab planeeringuala linnustiku olulisuse hinnangu meetodika. Võrreldud on uuringuala lindude arvukust, mille suurus ca 35 hektarit ja Pärnu lahe Natura 2000 linnuala lindude arvukusega, mille suurus 108400 hektarit, ehk ca 3000 korda suurem. Samuti ei ole toodud andmeid alal rändel peatuvate lindude kohta, mis kajastavad töös toodud Pärnu lahe linnuala mittepesitsevate lindude arvukust. Ebaselgeks jääb, mis alustel on antud hinnang ala ebaolulisusele linnustiku</p>	<p>Arvestatud. KSH aruande peatükis 2.1.8.2 <i>Ornitoloogiliste uuringute meetodika</i> on eksperdi poolt vastav <i>Selgitus planeeringuala linnustiku olulisuse hinnangu meetodikale</i> lisatud. Lisas 5 olev Natura 2000 mõju hindamise aruanne valmis 2008. aasta lõpus, kui ei olnud veel lõplikult paigas golfiradade asetus, veevarustus lahendused, väetamissüsteem. Natura 2000 hindamise juures lähtuti hindaja käsutuses olnud algandmetest ja nii vastava valdkonna</p>

	<p>kaitse seisukohalt. Väga väikeselt alalt leiti pesitsemas neli III kaitsekategooria linnuliiki, koguarvukusega 12 paari, mis viitab selgelt ala keskmisest suuremale linnustikulisele väärtusele. Ka leitud pesitsevate paaride asustustihedus – üle 300 paar/100 ha kohta (Eesti keskmine 200-250), viitab samuti ala rikkalikule linnustikule. Eriliselt väärib märkimist ala olulisus I kaitsekategooria linnuliigi must-toonekure, samuti merikotka toitumiselupaigana. Viimase liigi mittekohtamise põhjuseks on ala kasutava merikotkapaari ebaõnnestunud pesitsus 2008. aastal. Kõik uuringutulemused viitavad linnustiku poolest ala keskmisest suuremale väärtusele ja arvestades ala suurust, ei saakski see eraldi võetuna täita olulise Natura 2000 linnuala kriteeriumeid.</p>	<p>teaduskirjandusest kui ekspertkogemusest. Mõjude täpsemat ja reaalselt Natura hindamist raskendas asjaolu, et tollel hetkel polnud veel väga hästi paigas ei radade paigutus ega kasutatavad veeregulatsiooni võtted.</p>
	<p>5. Ptk 3.2 (Kavandatav tegevus) – Kavandatava tegevuse kirjeldus vajab olulist täiendamist. KSH aruandes on öeldud, et planeeringuga on seatud ülesanne leida võimalus kuue golfiraja ehitamiseks Klubi kinnistust mere pool külgnevale alale. Millised on planeeritavate radade ja selle osade (avalöögiuala, edenemisala, eelgriin, griin, liivapunker, veetakistused jne) esialgsed mõõtmed (pikkus, laius, kõrgus, sügavus jne)? Milline taimestik võib golfiradade eri osadel kasvada? Väetiste, herbitsiidide ja fungitsiidide kasutamise vajadus ja kogused? KSH materjalides peab sisalduma ka korrektne planeeringujoonis (soovitavalt detailne maakasutuse tsoneering) koos Pärnu lahest tulenevate võõnditega, mis algavad üleujutusosalast (1 m kõrgusest samakõrgusjoonest). Kavandatud tegevuse täpsustamine KSH aruandes ning korrektse planeeringujoonise lisamine on vajalik keskkonnale avalduvate mõjude täpsemaks ja objektiivsemaks hindamiseks.</p>	<p>Arvestatud. KSH täiendamisel on aruande peatükki 3.2 <i>Kavandatud tegevus</i> lisatud ja täiendatud peatükid 3.2.1 <i>Ülevaade</i>, 3.2.2 <i>Golfimetsa planeeringuala golfiradade iseloomustus</i>, 3.2.3 <i>Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18</i>, 3.2.4 <i>Liiklus</i>, 3.3 <i>Alternatiivid</i>, 4.4.2 <i>Golfimetsa planeeringuala veeringluse lahendus</i>, 4.4.3 <i>Golfikompleksi kastmissüsteem</i>, 4.4.4 <i>Golfiradade rajamine, hooldus ja sademete ning kastmise vesi</i> 4.4.6 <i>Veekaitselised nõuded ja ohtude minimeerimise meetmed</i> Lisa 25 <i>Golfimetsa detailplaneeringu planeeringujoonis</i></p>
	<p>6. Ptk 4.4.1 (Veerežiimi kvaliteedi bilansi uuringud), ptk 4.4.2 (Veevajaduse rahuldamise allikad) ja ptk 8 (Natura 2000 mõju hindamise aruanne) – Golfiala ettevalmistamise esimeseks etapiks on rannaniidu alade kuivendamine ja vastava kuivendussüsteemi rajamine. Lisaks rajatakse veevarustuse ja niisutusüsteemid (sh kastmisveetiigid). Süsteemid on profileeritud selliselt, et sade- ja niisutusveed voolavad golfiala keskosa suunas kokku. Golfiradade rajamiseks planeeritakse pinnast kogumahus 89 600 m³ (enamusest materjalist tuleb drenaažitiikide rajamisest). Alternatiivide võrdluses (ptk 5.2 ja 5.3) on öeldud, et alternatiivi A3 rakendamisel praegune veerežiim säilib. Millistele objektiivsetele andmetele tuginedes on sellisele järeldusele jõutud. Mati Kose on Natura 2000 mõju hindamise aruandes öelnud,</p>	<p>Arvestatud. Detailplaneeringu ja KSH ühisprotsessis valminud KSH aruannet on täiendatud KSH protsessis kuni 25.06.2009 saadud andmetega. On moodustatud peatükid käsitletud peatükis 4.4.1 <i>Mõjud pinna- ja põhjaveele</i>, 4.4.2 <i>Golfikompleksi ja Golfimetsa planeeringuala veeringluse lahendus</i>, 4.4.3 <i>Golfikompleksi kastmissüsteem</i>, 4.4.4 <i>Golfiradade rajamine, hooldus ja sademete ning kastmise vesi</i>, 4.4.5 <i>Väetamine</i> (4.4.4.5.1 <i>Üldine</i>, 4.4.4.5.2 <i>Soomes 18 rajaga golfiväljakul kasutatavad N ja P väetiste kogused</i>, 4.4.4.5.3 <i>Golfimetsa detailplaneeringualal kasutada soovitatav väetussüsteem</i>) 4.4.6 <i>Veekaitselised nõuded ja ohtude minimeerimise meetmed</i>. Uuesti on koostatud peatükid 5.2 <i>Alternatiivide võrdlus</i> ja 5.3 <i>Selgitav ja</i></p>

		<p>et kuivendus-, veevarustuse ja niisutussüsteemi rajamine võib mõjutada mitte ainult kavandatava tegevuse mõjuala vaid ka ümbritsevate alade (kus on ka Natura 2000 võrgustiku alad) niiskusrežiimi. KSH aruandes on selgelt öeldud, et ekspertidel puudusid andmed pinnaseveevarude ja nende kohapealse loodusliku täienemise võimaluste, pinnasevee kvaliteedi ja varude täienemise korral nende muutumise kohta. Ekspertid soovitavad teostada eksperimentaalseid vaatlusi, et selgitada rannaala pinnase filtratsiooni omadusi ja tiikide vee bilanssi. Kuidas on võimalik planeeringuala veerežiimi eelnevalt uurimata ja analüüsimata hinnata kuivendus- ja niisutussüsteemi mõjusid keskkonnale (sh ulatuslikele kaitsealuste taimede elupaikadele)? Kaitsealuste liikide elupaikade kaitsele tuleb juhinduda looduskaitseaduse § 3-st (elupaiga ja liigi soodne seisund). Juhul kui KSH aruandes ei tõestata olulise mõju puudumist kaitsealustele liikidele ja Natura 2000 võrgustiku aladele, tuleb ettevaatusprintsipi järgi hinnata arendustegevuse mõju oluliselt negatiivseks.</p>	<p><i>kokkuvõttev ülevaade. Täpsustunud pinnasemaht on 74800 m³.</i> Lisas 5 olev Natura 2000 mõju hindamise aruanne valmis 2008. aasta lõpus, kui ei olnud veel lõplikult paigas golfiradade asetus, veevarustus lahendused, väetussüsteem. Natura 2000 hindamise juures lähtuti hindaja käsutuses olnud algandmetest ja nii vastava valdkonna teaduskirjandusest kui ekspertkogemusest. Mõjude täpsemat ja reaalselt Natura hindamist raskendas asjaolu, et tollel hetkel polnud veel väga hästi paigas ei radade paigutus ega kasutatavad veeregulatsiooni võtted. Detailplaneeringu ja KSH protsess on arenenud tulenevalt 2008 lõpus valminud Natura 2000 hindamise aruandest. Nimelt on ainult tulenevalt Natura hindamisest olnud võimalik valida Natura hindamises esitatud leevendusmeetmeid rakendades viimane detailplaneeringu lahendus ja teha vastavalt ka KSH aruande täiendamine. KSH aruandesse on lisandunud konkreetsed veerežiimi ja väetamise peatükid ja selgitused. On selgitatud milliseid alasid väetatakse, milliseid ei väetata, millised on veerežiimi lahendused. Kõige selle aluseks on olnud Natura hindamisest arvestavad golfiarhitektilt saadud konkreetsed ainult Golfimetsa planeeringuala ja golfikompleksi puudutavad lahendused. Selgus vajadus väetiste eksperdi järele (2009. a mai-juuni). Väetise ekspert sai oma hinnangu anda konkreetse golfiarhitekti koostatud kastmissüsteemi, radade paigutuse, väetiste kasutus Soomes jm. Detailplaneeringu lahendile, mis on valminud Natura hindamise ja KSH teinud ekspertide ühistööna on valminud ka vastav täiendatud KSH aruanne, kus on arvestatud ka kõiki avalikustamisel esitatud ettepanekuid.</p>
		<p>7. Ptk 4.4.2 (Veevajaduse rahuldamise allikad) – KSH aruandes on öeldud, et kastmisvee vajadus on keskmiselt 25 000 m³ aastas (aktiivne kastmisperiood 3 kuud aastas). Hindamata on jäetud suurest põhjavee vajadusest tekkiva depressioonilehtri ulatus ja kaasnevad muutused (võimalik soolase vee sissetung, põhjavee kvaliteedi muutused jne).</p>	<p>Arvestatud . KSH aruande peatükkides 4.4.1 <i>Mõjud pinna- ja põhjaveele</i>, 4.4.2 <i>Golfikompleksi ja Golfimetsa planeeringuala veeringluse lahendus</i>, 4.4.3 <i>Golfikompleksi kastmissüsteem</i>.</p>

	<p>8. Ptk 4.5 (Planeeringuala taimestik) – KSH aruandes on esitatud vasturääkivaid andmeid, kas ja millises mahus kavandatakse kaitstavate taimeliikide kasvualadele golfiradasid rajada. Palume esitada KSH aruandes objektiivse ülevaate saamiseks alternatiivide kaupa golfiradade alla jäävate taimeliikide kasvukohtade arv ja isendite hulk ning koostada kaart golfiradadega ja taimeliikide puhvertsoonidega. Kui palju kaitstavaid liike on vajalik ümber asustada? Kas taimede ümberasustus vastab looduskaitseaduse § 58 ja Vabariigi Valitsuse 15. juuli 2004. a määrusele nr 248 “Kaitsealuse liigi isendi ümberasustamise kord”? KSH aruandes ei ole hinnatud planeeringualal muutuva veerežiimi mõju taimestikule.</p>	<p>Arvestatud. KSH aruande peatükki 4.5 Mõjud planeeringuala taimestikule ja leevendus on lisandunud allpeatükid 4.5.1 Mõjud taimestikule ja 4.5.2 Taimestikule avalduvaid mõjusid leevendavad meetmed. Teemat on käsitletud ka peatükkides 3.2.2 Golfimetsa planeeringuala golfiradade iseloomustus, 3.2.3 Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18. Lisas 25 on puhvertsoonidega detailplaneeringu planeeringujoonis.</p>
	<p>9. KSH aruandes ei ole hinnatud kavandatava tegevuse ja selle alternatiividega eeldatavalt kaasnevat keskkonnamõju planeeringuala linnustikule (vastav peatükk puudub). Natura 2000 mõju hindamise aruandes on esitatud korrektne ülevaade planeeringuala linnustikust, kuid ei ole sisuliselt analüüsitud ja hinnatud võimalikku mõju linnustikule. Saamaks objektiivse ülevaate kaitstavatele liikidele avalduva mõju osas, palume sarnaselt taimeliikide kasvualadele lisada golfiradade kaardile ka kaitstavate linnuliikide elupaigad koos puhvertsoonidega.</p>	<p>Arvestatud. KSH aruande peatükis 4.7 Mõju linnustikule ja loomastikule allpeatükk 4.7.1 Mõju linnustikule Lisas 5 lisandus peatükk 6.1 Hinnang kavandatavate tegevuste mõjust linnustikule. Lisas 25 detailplaneeringu planeeringujoonisel on lisatud linnuliikude puhvertsoonid.</p>
	<p>10. Ptk 4.7.1 (Leevendavad meetmed) – KSH aruandes on II kaitsekategooria taimeliikide kasvukohtade minimaalseks puhveralaks pakutud 30 m ja III kategooria taimeliikide puhul 20 m, et vältida väetiste ja taimekemikaalide levikut taimekooslusteni. Millised abinõud on ette nähtud veerežiimi muutuste mõju leevendamiseks taimekooslustele? Kuidas on reaalset tagatud planeeringuala veerežiimi säilitamine?</p>	<p>Arvestatud. Teemat on käsitletud 4.5.1 Mõjud taimestikule ja 4.5.2 Taimestikule avalduvaid mõjusid leevendavad meetmed, 3.2.2 Golfimetsa planeeringuala golfiradade iseloomustus, 3.2.3 Golfimetsa planeeringuala golfirada nr 18, 4.4.2 Golfikompleksi ja Golfimetsa planeeringuala veeringluse lahendus, 4.4.3 Golfikompleksi kastmissüsteem.</p>
	<p>11. Ptk 4.7.1 (Leevendavad meetmed) – KSH aruandes ei ole sisuliselt käsitletud planeeringuala ja selle lähiumbruse metsaala staatust maakonna teemaplaneeringu “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” kontekstis. Nii antud teemaplaneeringu kui hetkel kehtiva Tahkuranna valla üldplaneeringu kohaselt on siinsed metsaalad määratud Pärnu linna roheline võõndi metsadeks ning määratud kaitsemetsadeks. Kuigi golfiala metsade seisund on mitmetel põhjustel halvenenud, tuleks täiendada leevendava meetmena ette näha uute metsaosade istutamine, ja väheväärtuslike tormimurru hõrendike tihendamise, et taastada piirkonna metsane ilme. Pärnu linna roheline võõndi metsade säilitamine on sama oluline kui rannaniitude hoidmine.</p>	<p>Arvestatud KSH aruannet on täiendatud peatükis 4.1 Seos üldplaneeringu, arengukavade ning planeeringutega oleva kolme alapeatükiga 4.1.1 Ülevaade, 4.1.2 Menetluses oleva üldplaneeringu seos Golfimetsa planeeringualaga, 4.1.3 Planeeringutega seonduv ja selgitav Golfimetsa detailplaneeringu keskkonnaaspektiline kokkuvõte. Teemat on käsitletud ka peatükis 4.6 Mõju metsale.</p>
	<p>12. Ptk 7.3 (Seire) – KSH aruandes on ekspertide poolt</p>	<p>Arvestatud. Peatükki 7.3 Seire on täiendatud</p>

		väljapakutud linnustiku koosseisu ja arvukuse seire rannikuelupaikades, kaitstavate taimede leviku ja arvukuse seire ning intervallilise ülevaate koostamine poollooduslike koosluste olukorra ja pindala kohta. Millised võimalikud seiremeetmed on kavandatud põhja- ja pinnavee valdkonnas? Peatükki tuleb lisada info, milliste õigusaktide alusel seiret teostatakse. Kes teostab seiret ja kannab seire tegemisega seotud kulud? Milliseks tähtjaks koostatakse erinevaid seirevaldkondi ühendav seireprogramm?	veekaitse seire ja mullastiku seirega..
		Palume arvestada meie märkustega Golfimetsa detailplaneeringu KSH aruande korrigeerimisel. Lähtudes suurest avalikust huvist Golfimetsa detailplaneeringu ja KSH menetlemisel, KSH aruande avalikustamisel laekunud kaalukatest vastuväidetest ning ettepanekutest, mille alusel KSH aruande korrigeerimine muudab oluliselt planeeringulahendust ja KSH aruande põhijäreldusi, asume seisukohale, et KSH aruanne tuleks täiendavalt avalikustada detailplaneeringu avalikustamise staadiumis. Palume ekspertgrupil koostada vastused KSH aruande kohta laekunud seisukohtadele ning saata enne täiendava avaliku arutelu toimumist vastuväidete esitajatele tutvumiseks.	KSH avalikustamise protsessis saadetud kirjad on lisas 17 nendele vastuskirjad on lisas 19. Lisas 20 on Keskkonnaameti poolt esitatud seisukohad ja ettepanekud. Lisas 21, so selles tabelis, on toodud esitatud ettepanekud ja nende arvestamine KSH aruande täiendamisel.